

Sukujuuria etsimässä

Ketkä ovat esi-isäni? Missä he ovat asuneet? Näitä kysyy yleensä vasta sitten kun asiaa tietävät ovat jo poistuneet keskuudestamme. Äitini Helvi o.s. Rännälän juuret tiedän tulleen Karjalasta Laatokan rannoilta. Äiti on syntynyt Käkisalmissa. Hänen isänsä suku Rännälit ovat asuneet siellä vuosisatoja.

Äidin äiti Olga Parikka on syntynyt Sortavalassa ja perheen muut lapset Käkisalmissa. Olgan isä, Tuomas Parikka s. 1838, on syntynyt Jaakkimassa ja kulkeutunut luotsin tehtävissä Laatokan rantaan alaspäin. Hänen juurensa olivat Käkisalossa. Hänen isänsäkin oli nimeltään Tuomas Parikka, vaimo Carin Sallinen s.1817. Käkisalossa syntyivät kaikki perheen lapset, Carin, Tuomas, Beata, Jaakko, Pekka ja Johannes.

Pekan pojat Pekka, s. 1898, ja Tuomas, s. 1894, työskentelivät myös luotsin tehtävissä. Rahman saari liittyi läheisesti työhön. Luulin heidän asuneenkin siellä, mutta saarella ei tainnut olla asutusta. Vanhempani kävivät pari kertaa 1930-luvulla sukuloimassa ja heitä kestittiin ylenmäärin Laatokan lohellä ja piirakoilla. Pekan äiti Kristiina, o.s. Poutanen s. 1864, oli paistanut aina tuoreita piirakoita ennen kuin vieraat heräsivät. Aurinkoisia valokuvia veneilystä ja Laatokasta on matkasta muistona.

Perheemme asui Joutsenosassa ja sotien jälkeen etsiydyimme isän Yrjö Timosen kotiseudulle Pohjanmaalle Kaustisen Jylhän kylään. Mummoni, Anna-Kreetta s.1863, tiesi esivanhempansa ja oli aulis heistä kertomaan jos kuulijalla oli korvaa kuulla.

Yksi hänen esi-isistään oli Matti Matinpoika Kuorikoski, s.1741,

jonka suunnittelema ja rakentama kirkko valmistui vuonna 1777 Kaustisen kappeliseurakuntaan. Matilla oli 13 lasta ja suku levisi siitä laajalle. Matin poika Heikki s.1772 oli todellinen suurrakentaja. Hänen nimissään on 15 kirkkoa ja 9 kellotapulua. Hänen pojistaan 3 oli tunnettuja rakentajia. Jaakko s.1807 oli vielä tuoteliaampi kuin isänsä. Hänen rakentamia kirkkoja on 22 ja 15 kellotapulua. Jaakko "korjasi" myös isoisänsä tekemän Kaustisen 80-vuotiaan kirkon. Korjausrakentamisen voi tehdä oman päänsä mukaan, siihen ei virallinen taho puuttunut. Nykyinen Jaakon rakentama kirkko on aivan erinäköinen kuin alkuperäinen, samalle kivijalalle rakennettu. Siinä on tyypillinen Kuorikoskien leima.

Heikki Kuorikoski oli 3 poikansa Fredrikin, Matin ja Erkin kanssa korjaamassa Turun tuomiokirkkoa Turun palon jälkeen 1830. Samalla sitä suurennettiin ja tornia kohotettiin. Fredrik poika asetti lopuksi ristiä tornin huipulle, putosi ja kuoli heti.

Erkki (1813 – 1889) oli myös töissä Turussa. Erkkikin oli aloittanut rakennustyöt nuorena 18-vuotiaana. Puukirkkojen lisäksi hän teki kivikirkkoja, hän oli myös muurari. Kirkkoja rakennettiin lähinnä Länsi-Suomeen, mutta Erkki rakensi Sortavalan puukirkon, joka paloi talvisodassa.

Lieneekö Jaakkiman kirkon rakentamisessa ollut mukana ollut myös esivanhempiani? Tässä hankkeessa yhtyy karjalaisen esi-isieni sukujuuret ja pohjalainen sukuuuni 6 sukupolven takaa. Erkki Kuorikosken setä Jaakko on suoraan esivanhempani.

Leena Lahti

Jaakkiman kirkon rakennushanke

Jaakkimaan rakennettiin Engelin suuri empiretyylinen kirkko vuosina 1846-1850. Mummoni isovanhemmat elivät siihen aikaan täyttä elämää, mummoni isä oli alle 10-vuotias. Kirkosta tuli tosi komea, siihen mahtui peräti 3000 henkeä.

Jaakkiman uuden kirkon rakentamista pähkäiltiin kauan. Pelättiin että pitävä köyhtyy rutiköyhäksi suuren kalliin urakan edessä, mutta entinen kirkko oli tosi huonossa kunnossa. Keisarillinen asetus oli annettu 1811 että julkiset rakennukset oli rakennettava paloturvallisuussyistä kivistä. Totta kai tuli erimielisyyksiä projektista. Kannatettiin ja vastustettiin, tuumailtiin ja äänestettiin. Rovasti Johan Bergh sai viimein asiat luistamaan ja 11 vuotta vanhat piirustukset kaivettiin esille ja tarkka kustannusarvio tehtiin.

Kivikirkosta tuli tosi mahtava. Se oli 42 metriä pitkä ja saman verran leveä, päädyt 15 metriä, kupoli 22 metrin korkuinen. Pääsisäänkäynnin yllä länsipäädystä kohosi tasasivuinen torni päätyen pieneen kupuun ja sen yläpuolelle kohoavaan lyhtykameroon. Rakentamiseen tarvittiin mm. 730 000 tavallista tiiltä, 26 000 listatiiltä, 6 500 tynnyriä

kalkkia, n.5000 kg kipsiä, 13 000 kuormaa hiekkaa, 1200 kuormaa savea ja 45 000 haapapaanua kattoa varten.

Urakka annettiin Erkki Kuorikoskelle. Päätettiin kuitenkin että peltikatto olisi turvallisempi kuin tuohen päälle tehty päänukatto. Liekö samasta syystä vaihtuneet puuportaat kiviportaiksi.

Rakennuspaikasta oltiin myös erimielisiä. Kirkon paikaksi ehdotettiin yhtenä vaihtoehtona paikkaa, johon kirkko rakennettiin ja rovestin mielestä olisi paikaksi sopinut pappilan vieressä oleva Riihimäki, josta riihi siirrettiisiin muualle. Se olisi sopivasti hautausmaan vieressä. Kainis kuusikuja olisi niiden välissä. Hän istuttikin kuusirivin valmiiksi.

Urakoitsija sai purkaa vanhan kellotapulun ja tehdä niistä kaksi tupaa työväelle. Kirkon valmistumisen jälkeen ne annettaisiin seurakunnalle. Näin syntyi myöhemmin pitäjätuparakennus. Kirkonkellot sijoitettaisiin sopiville alustoille käytettäväksi rakentamisen ajaksi.

Seurakuntalaiset saivat osallistua hankkeeseen joko antamalla rahaa tai tekemällä päivätöitä, jotka urakoitsija korvasi heille.

Kun vuosi oli rakennettu, asetettiin komitea, jonka tulisi valvoa töitä. Rakennustöiden valvonta oli erityisen ankaraa. Kaikki pitäjän miehet katsoivat oikeudekseen pitää silmällä rakennustöitä ja huomauttaa mitättömistäkin asioista. Jokaisen päivän työt aloitettiin ja lopetettiin rukouksella. Aluksi papit pitivät hartaushetket, mutta sitten koulumestarin apulainen Yrjö Tolkki suoritti tämän. Hänen valvotavakseen jäi myös rakennustyöt. Myös puuseppä Matti Venäläisen silmät olivat kaikkialla. (Olisipa nykyrakentamisessa yhtä tarkka valvonta!)

Kun kirkko oli valmis, löydettiin vielä paljon vikoja ja oikeusjuttukin nostettiin. Sittemmin huomattiin, että kummallekin osapuolelle olisi sovinto paras ratkaisu ja myönnytyksiä tehtiin puolin ja toisin. Urakoitsija maksoi 500 ruplaa urkurahastoon ja lisäksi puutteiden korjaamisiin ja kärkeäkuluihin.

Kirkko valmistui 1850 ja vihittiin käyttöön 1851. Se tuli jaakkimalaisille hyvin rakkaaksi.

Kuvaa Erkki Kuorikoskesta ei ole, mutta hänet kuvataan tukevaksi, ulkoilman puremaksi, punakaksi mieheksi. Hän putosi telineiltä Jaakkimassa ja ontui vähän jalkaansa seuraavaan rakennuskohteeseen mennessään. Hän sai pienen valtion apurahan tutkiakseen kirkkorakennusta ulkomailla. Hän rakensi matkaa varten oman laivan ja purjehti sillä Saksan, Englannin, Norjan ja Ruotsin rannikoita perehtyäkseen perinpohjin alaansa. Hänen pojistaan neljä jatkoi isän ammatia, Otto niminen poika oli suurseikkailija, jonka Sakari Päläsi tapasi Kamtshatkalla. Gustav oli Granit Oy:n perustaja ja toimitusjohtaja, kiviteollisuuden uranuurtaja.

Erkki piti myös puoliaan oman mielipiteensä ja arkkitehdin piirustuksien välillä. Kun erään pitäjän rovasti muistutti häntä, ettei hän seurannut piirustuksia tai ei osannut niiden mukaan rakentaa, vastasi Erkki: - Tiedättekö, että minä olen ainoa mestari Suomessa joka osaa kivikirkkoja rakentaa, ehkä myös veljeni Jaakko. Näin oli syytäkin sanoa, sillä Jaakob Rijnin Kemin kirkko sortui, samoin virallisen arkkitehdin rakentama Vaasan kaupungin kirkko. Vaasan hovioikeuden talon ja kellotornin rakentaminen uskottiinkin Erkkille. Jaakkiman kirkon rakentamisen jälkeen hän siirtyi Lappfjärdin kirkon rakennustyömaalle. Oli etsittävä sopiva savi, poltettava tiilet ja tehtävä perustukset samanaikaisesti. Mestari valvoi itse tiilien polton, ja niistä tuli todella kauniita ja kestäviä. Kirkon vihkiäisissä mukana ollut Suometar-lehti kehui kirkkoa, näkö oli lähellä Turun tuomiokirkkoa.

Leena Lahti
Vantaa

Lähteet:
Heikki Klemetti: Suomalaisia kirkkorakentajia 1800-luvulla, 1936
Kuujo, Immonen, Puramo: Kurkijoen kihlakunta Jaakkima ja Lumivaara, 1958
Esko Toivonen: Viulujen ja nauharistien Kaustinen, 1995
Esko Toivonen: Nukeri. Kansanelämää Kaustisella, 1996

Vielä on nähtävissä kirkon rakenteen taidokkaita yksityiskohtia.